

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

Απόστολος Πιερρής

ΤΑ ΑΤΑΙΡΙΑΣΤΑ

Μέρος Α'

Και πάλι ο Φειδιππίδης, φευ!

19 Νοεμβρίου 2021

Η αρρώστια είναι μια ανισορροπία κράσεων στο οργανικό ον. Μια ασχήμια. Ελαττωματικό είναι το δυσανάλογο, το κακοσχηματισμένο, το ά-σχημο. Η δυσλειτουργία οφείλεται σε κάποια δυσμορφία. Η α-σθένεια εκφράζει κάτι παράταιρο, υπόκειται μια ασχήμια, προέρχεται από το αταίριαστο.

Αντίθετα η υγεία συνίσταται στην αρμονία των στοιχείων και παραμέτρων του οργανισμού. Αποτελεί το καλώς έχειν ενός ισορροπημένου όλου, την «ευεστῶ» (Δημόκριτος) του ταίριαστου σύνθετου, την ανεμπόδιστη λειτουργικότητά του.

Ο Νεοελληνισμός, ως Νεοελληνικό κράτος και θεσμοί του, πάσχει βαρύτερη νόσο δυσαρμονίας. Διαπομπεύεται στην ασχήμια του. Τα πάντα του αταίριαστα, παντού προκαλούν τα ασύμβατα. Στήθηκε σε βάση αλλοτρίωσης και αθεράπευτα εμμένει στο αρχικό λάθος με σατανική επιμονή. Πρόωριστα λοιπόν να χαθεί.

I

Και πάλι ο Φειδιππίδης, φευ!

«Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα» ...

Το σιέφτηκαν και το κάνουν οι Άγγλοι, να μην το κάνουμε και εμείς; Τ'ι καλοί θεράποντες θα είμαστε (το λέω κομπάζ!), αν δεν μιμούμαστε. Βέβαια το δικό μας είναι το αυθεντικό! Έστω κι αν η διαδρομή δεν είναι. Ποιος νοιάζεται να μάθει το σωστό; Το ξέρουν όλοι δα!

Για να δούμε όμως, σύντομα και συνοψίζοντας όσα έχω γράψει, την αυθεντικότητα της ουσίας της γιορτής στην Σπάρτη για τον Φειδιππίδη.

[Δείτε την μελέτη μου, που ξανακυκλοφόρησα πρόσφατα, με την ευκαιρία της άλλης γιορτής για τον ημεροδρόμο (μήπως είναι δα συνομωσία οι επαναλήψεις για να εμβολιαστούμε με το παράταιρο και αφύσικο και παρηλλαγμένο;!), με τίτλο: *Σπάρτη, Αθήνα και ο Φειδιππίδης*, στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες»].

Στο δεύτερο μισό του 6^{ου} αιώνα π. Χ. ισχύει ένα καθεστώς ισορροπίας και συνεννόησης στο Κεντρικό Γεωπολιτικό πεδίο της ιστορίας μεταξύ της Περσικής Αυτοκρατορίας και του συστήματος των Ελληνικών πόλεων.

Το σύστημα των πόλεων είναι υπό την Οδηγό Επιρροή της Σπάρτης - την άτυπο «ηγεμονία», όχι ηγεμονία εξουσιαστικής αρχής, αλλά εθελούσιου συντονισμού ή προσαρμογής προς την πρωτεύουσα πόλη όπου η ιδέα του Δωρικού Ελληνισμού έχει γίνει Πραγματικότητα, την πόλη ζωντανό αρχέτυπο.

Η στρατηγική συναντίληψη μεταξύ Περσικής αυτοκρατορίας και Σπάρτης εκφράζεται με την υιοθέτηση δύο ζωνών επιρροής: το όριο βρίσκεται στο **Ανατολικό Αιγαίο**. (Είχε προηγηθεί η ταυτόσημη συμφωνία μεταξύ Σπάρτης και Λυδικής αυτοκρατορίας). Τα μεγάλα νησιά εκεί απολαμβάνουν ιδιαίτερο καθεστώς αυτονομίας υπό την αρχή της Περσικής αυτοκρατορίας. Έτσι η Σάμος επί Πολυκράτη (για τους δικούς του λοξούς λόγους) προσφέρεται μεν να βοηθήσει τις Περσικές επιχειρήσεις στην Αίγυπτο, έχει όμως αναδειχθεί σε ναυτική και οικονομική δύναμη θαλασσοκρατίας. Η Σπάρτη (με πρόσχημα εσωτερικές πολιτικές αντιπαραθέσεις στην Σάμο) επεμβαίνει για να την τιθασεύσει, και τέλος Σατράπης βγάζει από την μέση τον Πολυκράτη και ομαλοποιεί την κατάσταση στο Ανατολικό Αιγαίο κατά το πνεύμα της Στρατηγικής συνεννόησης Αυτοκρατορίας και Σπάρτης.

Η Αυτοκρατορία δεν επεμβαίνει στις εξελίξεις του Ελλαδικού συστήματος. Για παράδειγμα, δεν χρησιμοποιεί το κεφάλαιο του ανατραπέντος τυράννου των Αθηνών Ιππία (που έχει καταφύγει στην Περσία αλλά διατηρεί ισχυρό έρεισμα στον Αθηναϊκό λαό), παρά μόνο το 490 π. Χ. με την Περσική εκστρατεία κατά της Αθήνας στην συνέχεια της Ιωνικής Επανάστασης.

Το 500 π. Χ. εκρήγνυται η Ιωνική Επανάσταση. Μετά μια περιστασιακή, αιφνιδιαστική, πυροτεχνηματική και αντιπαραγωγική επιτυχία (την κατάληψη και πυρπόληση των Σάρδεων), έλαβε αρνητική τροπή για τις Ελληνικές πόλεις της Μ. Ασίας. Κακή ιδέα και κακός σχεδιασμός οδήγησαν σε τραγωδία (κυριολεκτικά με την «Άλωση της Μιλήτου» από τον Φρύνιχο). Το εγχείρημα οφείλεται κυρίως στις ίντριγκες του τυράννου της Μιλήτου Αρισταγόρα, το ήθος, το μυαλό και την αξιοπιστία του οποίου απαξιώνει ο Ηρόδοτος.

Ο Αρισταγόρας κατ' αρχάς προσφεύγει φυσικά στην ηγέτιδα οδηγό του Ελληνικού κόσμου Σπάρτη για ουσιαστική βοήθεια. Υποστηρίζει με

σοφιστική δεξιοτεχνία το αίτημα, αλλά του διαφεύγει η ουσία του Σπαρτιατικού φαινομένου, της Δωρικής και Ελληνικής ιδέας. Ο βασιλιάς Κλεομένης τον αποπέμπει με συνοπτική διαδικασία: «μέχρι το βράδυ να έχεις εγκαταλείψει την πόλη».

Αλλού, σε άλλη Ελληνική πόλη, δεν έχει νόημα να πάει μετά από αυτό, έτσι καταφεύγει στην Αθήνα που έχει δείξει απτά σημάδια αυτονόμησης από το Σπαρτιατοκεντρικό Ελληνικό σύστημα. Η Αθήνα πείθεται να συμμετάσχει σε κάτι που ο Αρισταγόρας παρουσιάζει ταυτόχρονα αναντίρρητα έντιμο, «εθνικό», σχετικά εύκολο και εξαιρετικά προσοδοφόρο. Πράγμα που επισύρει το ειρωνικό για την Αθηναϊκή Δημοκρατία σχόλιο του Ηρόδοτου – φαίνεται ότι είναι ευκολώτερο να πείσεις μυριάδες παρά έναν άνθρωπο. Η Αθήνα επιζητεί να αναβαθμίσει τον ρόλο της στις Ελληνικές υποθέσεις, χαράζοντας ανεξάρτητη πολιτική. Έχει αρχίσει να λειτουργεί η συστηματική στρατηγική ισχύος που θα καταλήξει στην Αθηναϊκή ηγεμονία, την «Αρχή». Στέλνει ναυτική δύναμη 20 τριήρων στην Ιωνία (συνεπικουρούμενων από 3 Ερετριές), μια σημαντική για την τότε δυναμική της πόλεως επικουρία. Μέσα σε ένα χρόνο, με την άσχημη τροπή που παίρνει η Επανάσταση μετά την αρχική επιτυχία, η Αθηναϊκή δύναμη αποσύρεται. Η επιχείρηση δεν ήταν καθόλου εύκολη, αλλά μάλλον αδύνατη, και ο Αρισταγόρας είχε διαβουκολήσει τους Αθηναίους. Αλλά η ζημιά είχε γίνει. Αρχή κακών ήσαν αυτές οι τριήρεις, σχολιάζει ο Ηρόδοτος. Και επισημαίνει ότι στα 100 κοντά χρόνια από το 522 π. Χ. μέχρι το 425, συνέβησαν περισσότερες συμφορές είτε από την αντιπαράθεση προς την Περσική αυτοκρατορία είτε από την διαμάχη μεταξύ Αθηνών και Σπάρτης περί της Αρχής (ηγεμονίας), από όσες είχαν γίνει καθ' όλη την μέχρι τότε διαδρομή του Ελληνισμού μετά την Κάθοδο των Δωριέων.

Ο Δαρείος θεωρεί ότι η επέμβαση της Αθήνας σε ζήτημα της Περσικής αυτοκρατορίας που είναι αποκλειστικά εσωτερική υπόθεσή της σύμφωνα με το καθεστώς των σφαιρών επιρροής, αποτελεί καθαρή παραβίαση των όρων της Συνεννόησης. Λίγο μετά την τελειωτική συντριβή της Ιωνικής Επανάστασης ετοιμάζει την στρατιωτική επιχείρηση προς τιμωρία της Αθήνας (και Ερέτριας). Προσέχει να περιορισθεί η εκστρατεία σε αυτό και μόνο – την απόκριση στην πρόκληση που ήταν η παραβίαση της Συνεννόησης, όχι να επεκταθεί σε επιχείρηση κατά των Ελληνικών πόλεων.

Οι Πέρσες επαναφέρουν επίσης τον Ιππία ως ηγέτη των Αθηνών με λαϊκή αποδοχή. Έχουν προγενέστερα δηλώσει ότι οι Αθηναίοι θα γλυτώσουν την

καταστροφή αν αποδεχθούν τον Ιππία στην ηγεσία της πόλης. Ρητά ή έμμεσα η προσφορά θεωρείται ότι ισχύει.

Τιμούν επιδεικτικά τον Απόλλωνα, τον θεό των Ελλήνων, στην Δήλο. Καταστρέφουν την Ερέτρια και απάγουν τους κατοίκους της. Περνούν απέναντι στον Μαραθώνα όπου υπάρχει ειδικά ευρεία στήριξη των Πεισιστρατιδών. Και περιμένουν χωρίς να επιτίθενται στην Αθηναϊκή δύναμη που σπεύδει επί τόπου, αφήνοντας χρόνο για να εκδηλωθεί η συμπάθεια των λαϊκών και αγροτικών στρωμάτων προς τον Ιππία, και η απογοήτευση των Αθηναίων από τις εσωτερικές εντάσεις κατά την μεταυρρανική περίοδο, καθώς και η επιφύλαξη τους και αυξανόμενη ανησυχία τους για τις συνεχείς προστριβές μέχρι και συρράξεις προς τους γείτονες που η εξωτερική πολιτική και το αμυντικό δόγμα της νέας Αθήνας προκαλούσε καθώς η πόλη πορευόταν την οδό δόμησης και εμπέδωσης του δημοκρατικού πολιτεύματος, ενώ ταυτόχρονα είχε αρχίσει να ανεβαίνει την κλίμακα ισχύος και παρεμβατικότητας στις διακρατικές σχέσεις προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων της (αρχή της ανόδου στην Αρχή - ηγεμονία).

Οι Αθηναίοι επίσης καθυστερούν διστάζοντας να επιταχύνουν τις εξελίξεις με μια μάχη. Καμία πόλη δεν είναι εκεί να τους βοηθήσει. Ούτε θα το έκανε χωρίς την πρόσκληση της Σπάρτης. Ζητούν λοιπόν την τελευταία στιγμή βοήθεια από την Σπάρτη, αναγνωρίζοντας de facto την οδηγητική – ηγεμονική της θέση. Αλλά δεν είχαν στείλει πρεσβεία εγκαίρως για να συζητήσει την κατάσταση, και να συμφωνήσει σε ένα πλάνο δράσης υπό την ηγεσία της Σπάρτης.

Οι σχέσεις της Αθήνας με την Σπάρτη είναι τεταμένες έως εχθρικές. Παρέμβαση της Σπάρτης, κατόπιν διαφθοράς της Πυθίας από τους Αλκμαιωνίδες, απομάκρυνε από την εξουσία τους Πεισιστρατίδες, αλλά η πολιτική της Αθήνας αντιστρατεύεται εμπράκτως εν συνεχεία την Σπαρτιατική κεντρική θέση στο ελληνικό σύστημα και αρνείται να υιοθετήσει τον Δωρικό «κόσμο» της πόλεως, αν και οικειώνεται πλήρως τον Δωρικό πολιτισμικό χαρακτήρα. Η Σπάρτη εκλαμβάνει αυτήν την συμπεριφορά ως επικίνδυνη αχαριστία και επιχειρεί σειρά ad hoc άτσαλων παρεμβάσεων για να διορθώσει το λάθος. Πέρα από τους ιδιοσυγκρατικούς χειρισμούς του βασιλιά Κλεομένη, η Σπάρτη δεν κατανοεί πώς μια Ελληνική πόλη δεν ακούει την αριστεύουσα κατάσταση του Ελληνισμού. Οι παρεμβάσεις της περιπλέκουν τα πράγματα τόσο στο εσωτερικό της Σπάρτης (σχίσμα μεταξύ των δυο βασιλέων Κλεομένη και Δημάρατου), όσο και στις διακρατικές σχέσεις (υπόθεση Αίγινας). Η ανυπακοή της Αθήνας εμπεδώνεται με την ριζική

πολιτειακή της μεταβολή προς ένα καινοτόμο δημοκρατικό σύστημα, και με την υιοθέτηση του στρατηγικού δόγματος της αυτόνομης μεγάλης ισχύος και της αντίστοιχης υψηλής πολιτικής στις εξωτερικές σχέσεις (άμεση αντιπαλότητα προς Εύβοια, Θήβα, Αίγινα, και έμμεση, αλλά αποφασιστική, προς Σπάρτη).

Η Σπάρτη έχει επομένως και δεύτερο ισχυρό λόγο να αφήσει την Αθήνα αβοήθητη, πλην του πρώτιστου που αφορά στην διατάραξη εκ μέρους της μετατυρραννικής πόλης του στρατηγικού δόγματος για τις Ζώνες Επιρροής. Η Αθήνα όχι μόνο δημιουργεί προβλήματα στην ισορροπία με την Περσική αυτοκρατορία, αλλά αντιπροσωπεύει πια και σημείο ανωμαλίας για την Δωρική τάξη του Ελληνισμού, πολιτειακά (δημοκρατική μεταμόρφωση) και πολιτικά (εξωτερική πολιτική και αμυντικό δόγμα προβολής ισχύος) και στρατιωτικά (ναυτική δύναμη αντί της οπλιτικής). Και τα δυο αυτά σημεία συναρτώνται σε ένα όλο, την νέα Αθηναϊκή υψηλή στρατηγική.

Η ανάλυση αυτή επαληθεύεται για την Σπάρτη με το θέμα του Φειδιππίδη. Έτσι, η Αθήνα, στην ώρα της έσχατης ανάγκης της, και χωρίς προγενέστερη προγραμματική συνεννόηση, στέλνει κατεπειγόντως τον ημεροδρόμο Φειδιππίδη απλά να αναγγείλει την δραματική κατάσταση της Αθήνας επί του πεδίου και να ζητήσει βοήθεια. Παρέμβαση της Σπάρτης συνήθως ενεργοποιούσε και τους άλλους συμμάχους, κατόπιν πρόσκλησης της Οδηγού πόλεως. **Φαίνεται σαν η Αθήνα να εκβιάζει την κατάσταση, χωρίς παραχωρήσεις, χωρίς καν συνεννοήσεις. Θέλει επικουρία αρνούμενη και την τελευταία ακόμη στιγμή την ηγεσία της Σπάρτης.**

Και εδώ έγκειται η ουσία του θέματος για την (μη) σχέση του Φειδιππίδη με την Σπάρτη.

Η Σπάρτη έχει δυο βασικούς συνηρημένους στρατηγικούς λόγους να μη συνδράμει την Αθήνα στην κρίσιμη αυτή περίπτωση.

Ο ένας αφορά στην εσωτερική πολιτική του συστήματος των Ελληνικών πόλεων της Ελλάδας κατά τα ανωτέρω.

Ο κύριος είναι ζήτημα του θεμελιώδους δόγματος ασφαλείας. Η Σπαρτιατική υψηλή στρατηγική συνίσταται στην διατήρηση της ισχύος της άτυπης ή επικυρωμένης συμφωνίας, συνθήκης ή συναντίληψης, με την Περσική αυτοκρατορία για τις σφαίρες επιρροής του Ελληνικού και Αυτοκρατορικού συστήματος, και την ακριβή αποχή από παρεμβάσεις της μιας δύναμης στην ζώνη επιρροής της άλλης.

Η Αθήνα κατάφωρα παρεβίασε τον όρο αυτό, αν και ανέκρουσε γρήγορα πρύμνη και απεσύρθη τελείως από την περιπέτεια μέσα στον πρώτο χρόνο της Ιωνικής Επανάστασης. Αλλά η ζημιά έγινε, η αφορμή ή αιτία της Περσικής επέμβασης είχε δοθεί. Ο δεδηλωμένος πάντως σκοπός της Περσικής εκστρατείας είναι η τιμωρία της Αθήνας, και όχι η υπαγωγή του Ελληνικού συστήματος στην Αυτοκρατορία. Και η καταστροφή θα αποφευχθεί αν γίνει αποδεκτός ο Ιππίας, προοπτική η οποία εξ άλλου έβρισκε ειδικά σύμφωνη την Σπάρτη, αφού είχε αναγνωρίσει το λάθος της να τον απομακρύνει από την εξουσία δυο δεκαετίες πριν παρ' όλο που είχε φιλικές σχέσεις με το καθεστώς του στην Αθήνα. Η ναυτική αποκλειστικά μορφή της εκστρατείας, η σχετικά μετρημένη δύναμη του εκστρατευτικού σώματος, η παρουσία του Ιππία και η οδός δια των Κυκλάδων δείχνουν ότι όντως δεν είναι στόχος του Δαρείου η σύγκρουση με την Σπάρτη και την ολοκληρία του Ελλαδικού κόσμου.

Η αντίδραση είναι βέβαια συμβατικά υπερβολική γιατί αποτελεί και αυτή παρέμβαση της αυτοκρατορίας στην Ελληνική σφαίρα επιρροής και γιατί δεν φαίνεται να προηγήθηκαν διαβουλεύσεις μεταξύ Δαρείου και Σπάρτης. Παρ' όλο αυτό, η λογική εκτίμηση είναι ότι η αρχή των δυο σφαιρών επιρροής μπορεί να εξακολουθεί να ισχύει μετά την αμοιβαία, ελεγχόμενη παραβίαση. Διότι ο Ελλαδικός χώρος είναι μικρός γεωγραφικά και πληθυσμιακά, υστερεί σε σχέση προς την αυτοκρατορία όχι μόνο αριθμητικά σε έκταση και σε μέγεθος πολυποίικλης ανθρώπινης συμμετοχής, αλλά και ως προς την οργανωτική διάρθρωση της πολιτικής συγκρότησης της γιγαντιαίας κοινωνίας, και την αποτελεσματική διαχείριση των αναγκών του χρόνου, στους τρεις πυλώνες δομών οικογένειας και ηθικής, αγαθών και οικονομίας, ασφάλειας και status. Ό,τι η αυτοκρατορία χρειάζεται από τα συγκριτικά πρακτικά πλεονεκτήματα του ευρύτερου Ελληνισμού, το έχει εν επαρκεία από τους Έλληνες της Μ. Ασίας, Ίωνες και Αιολείς και Δωριείς. Εκεί άλλωστε γεννήθηκε το χρήμα και η φιλοσοφία και η πολυ-τέλεια.

Από το άλλο μέρος, ο ελεύθερος Ελληνικός κόσμος, ο Ελλαδικός, ακόμη υπό την Δωρική αυθεντική του μορφή, όπως εκφράζεται αρχετυπικά στην

Σπάρτη, δεν ασχολείται ιδιαίτερα με την μέριμνα του χρόνου και την αποτελεσματική διαχείριση των αναγκών του, αλλά σχολάζει στην εορτή της αιωνιότητας, φροντίζει πρωτίστως για το κάλλος του όντος και όχι για την χρησιμότητα των πραγμάτων. Η Σπάρτη και ο Δωρικός Ελληνισμός χρειάζεται την ησυχία από τον θόρυβο των πρακτικών ασχολιών (μεταξύ των οποίων τεράστια ενέργεια απαιτούν οι απασχολήσεις για εξουσίες και ηγεμονίες).

Από το άλλο μέρος, η Αυτοκρατορία έχει κάθε ωφέλεια από την μοναδικότητα του πολιτισμικού Ελληνισμού, τόσο από τους Έλληνες και λοιπούς Έλληνες που εμπεριέχονται σε αυτήν, όσο και από τους περιεχόμενους δυτικά Δωρικοκεντρικούς Ελλαδίτες, οι οποίοι αφηνόμενοι στην παιδιά του «ά-χρηστου» μοναδικού υψηλού πολιτισμού που είναι το προφανές πεπρωμένο τους, προσφέρουν αφειδώς το επίτευγμά τους χωρίς να απαιτούν την σκοτούρα της προσαρμοστικής αποδοχής και ένταξης της ιδιαιτερότητάς τους που θα χρειαζόταν εκ μέρους της Περσικής αρχής αν είχαν ενσωματωθεί και αυτοί στην αυτοκρατορία. (Αντίστοιχα, αλλά όχι ανάλογα λόγω ύφεσης του Ελληνικού τόνου, η προβεβλημένη ιδιαιτερότητα του τόπου και των Μανιατών ωδήγησε στην αυτονομία της Μάνης επί Οθωμανικής αυτοκρατορίας).

Έτσι συμφέρει και βολεύει αμφότερα τα μέρη η συμφωνία των σφαιρών επιρροής και η συνέχιση άθικτης της ισχύος της, τουλάχιστον μέχρι την υπερίσχυση στην Αυτοκρατορία της ιδέας της οικουμενικότητας. Τα γεγονότα βέβαια επιτάχυναν αυτήν την υπερίσχυση. Και καταλύτης για αυτήν την επιτάχυνση ήταν η (αναποτελεσματική) επέμβαση της Αθήνας στην Ιωνική επανάσταση, - τα πολεμικά πλοία που ήσαν αιτία μεγάλων κακιών, γιατί έσπασαν την συναντίληψη που ικανοποιούσε και τα δυο μέρη.

Η επέμβαση της Αθήνας στην Ιωνική Επανάσταση ήταν για την Σπάρτη σοβαρό στρατηγικό λάθος. (Η ίδια είχε κάθετα αρνηθεί κάθε αρωγή). Έθεσε σε κίνδυνο το θεμελιώδες στρατηγικό δόγμα της Ελληνικής πολιτικής. Αν μπορούσε να αποκρουσθεί αυτός ο κίνδυνος, έστω και με την υπερβολική αντίδραση της Περσίας προς τιμωρία των Αθηνών, ο στρατηγικός στόχος της ειρηνικής ησυχίας μεταξύ των δυο συστημάτων επ' ωφελεία αμφοτέρων ικανοποιείτο.

Αλλά υπάρχει και τρίτος σπουδαιότερος λόγος για να αρνηθεί η Σπάρτη την επικουρία. Η ησυχία από τις μέριμνες του χρόνου που χρειάζεται ο Ελληνισμός για να ανθίσει στην τελειότητα, η αργία από τις ασχολίες του

βίου που απαιτείται για τον αγώνα της αριστείας, η δυναμική «στάση» του χρόνου στην αιωνιότητα του δοξασμένου επιτεύγματος, - αυτός ο σκοπός που εξυπηρετούν ως μέσα το στρατηγικό δόγμα των σφαιρών επιρροής στον διεθνή χώρο και η άτυπη ηγεμονία της Σπάρτης στον Ελληνικό κόσμο, - - αυτή η οργανική προϋπόθεση για το Σωτήριο του Ελληνικού «τέλους» της μορφής, εκφράζεται με την θρησκευολογία του Απόλλωνα, του κατ' εξοχήν θεού των Ελλήνων.

Και η Σπάρτη, μας τονίζει ο Ηρόδοτος, έβαζε την λατρεία του Απόλλωνα πάνω από οποιαδήποτε ανάγκη του χρόνου, οσονδήποτε πιεστική και κατεπείγουσα, μηδέ της πολεμικής εξαιρουμένης.

Όταν ο Φειδιππίδης φθάνει λαχανιασμένος στην Σπάρτη η σελήνη είναι 9 ημερών. Και η Σπάρτη έχει παραδοθεί σε πανήγυρη του Απόλλωνα, στην τρίτη μάλλον κατά σειρά θερινή εορτή του, τα Κάρνεια. Η γιορτή λήγει μετά την πανσέληνο.

Και η Σπάρτη απαντά ότι δεν μπορεί να βοηθήσει πριν την Πανσέληνο. Και ο Φειδιππίδης φεύγει με άδεια χέρια. Ο εκβιασμός της Αθήνας δεν έπιασε στην Σπάρτη, όπως και η σοφιστεία του Αρισταγόρα πριν 10 χρόνια.

Ο Μιλτιάδης, αμφιλεγόμενος στην Αθήνα εκφραστής της στρατηγικής της ισχύος (γλύτωσε παρά τρίχα καταδίκη πριν τον Μαραθώνα και καταδικάστηκε μετά την μάχη για συναφή υπόθεση, άσκηση δυναμικής επιβολής στην Χερσόνησο πριν, σε Κυκλαδίτικο νησί μετά), δράττεται της ευκαιρίας. Η έμμεση άρνηση κατ' ουσίαν της Σπάρτης να συνδράμει, θα ενίσχυε στον λαό την υποβόσκουσα τάση να αποδεχθούν τον Ιππία και να γλυτώσουν την καταστροφή. Κρίνει ότι αν δεν δοθεί η μάχη άμεσα, η υπόθεση της αντίστασης έχει χαθεί. Με αυτήν την λογική πείθει τον Πολέμαρχο, σε ιδιαίτερη συνάντηση μαζί του, να συμφωνήσει με την άποψη του, σπάζοντας το αδιέξοδο στο συμβούλιο των στρατηγών, 5 - 5 μάχη ή αναμονή για την Σπαρτιατική κίνηση. (Αντίστοιχα ο Θεμιστοκλής εξεβίασε την ναυμαχία της Σαλαμίνας).

Η Μοίρα έγραφε την νίκη των Αθηναίων οπλιτών στον Μαραθώνα. Αλλά ακόμη δεν είχαν κριθεί τελείως τα πράγματα. Μια ασπίδα σηκώνεται, ένα σημάδι δίνεται από τη μεριά των Αθηναίων προς τον εχθρικό στρατό. Ευρέως κυκλοφορούσε η φήμη ότι οι Αλκμαιωνίδες ήσαν πίσω από αυτήν την πράξη. Ο Ηρόδοτος επιχειρηματολογεί δια μακρών εναντίον αυτής

της μομφής, βεβαιώνει πάντως το γεγονός χωρίς να ξέρει ποιος το έκανε και για λογαριασμό τίνος. Οι Πέρσες μπαίνουν στα πολεμικά πλοία και κινούνται εν τάχει προς το Φάληρο και τον Πειραιά παρακάμπτοντας το Σούνιο. Τρέχοντας οι οπλίτες μόλις προφθάνουν να εμφανιστούν στην Αθήνα πριν την απόβαση των Περσών στην πεδιάδα. Οι Πέρσες αποχωρούν.

Ο Μιλτιάδης δεν μπλόφαρε στην ανάλυσή του. Υπάρχει ισχυρό ρεύμα μεταξύ του αγροτικού πληθυσμού και του λαού της πόλης κατά των εσωτερικών και εξωτερικών εξελίξεων. Ο Μιλτιάδης εκφράζει την ολιγαρχική παράταξη. Πιθανόν να είχε συντελεστεί προσέγγιση του φιλοτουραννικού λαϊκού ρεύματος με τους Αλκμαιωνίδες αρχηγούς της επιχειρηματικής και μεσαίας τάξης. Πάντως στην ακολουθούσα δεκαετία εξοστρακίζεται και ο πρώτος των Αλκμαιωνιδών μαζί με ηγέτες της μερίδας που πρόκειται στον Ιππία.

Και η Σπάρτη;

Μετά την πανσέληνο στέλνει εκστρατευτικό σώμα 2000 ανδρών χωρίς βασιλιά αρχηγό και χωρίς κλήση των συμμάχων, που ήταν η κανονική πρακτική της Σπάρτης σε κάθε σημαντική εκστρατεία. Υποβαθμίζει το θέμα με κάθε τρόπο. Φθάνουν φυσικά εκ των υστέρων, ζητούν να δουν το πεδίο της μάχης, συγχαίρουν τους Αθηναίους και φεύγουν.

Ο Φειδιππίδης αντιπροσωπεύει κόλπο της πονηρής σοφίας προς την αλήθεια του κάλλους. Δεν έπιασε στην Σπάρτη του Απόλλωνα. Πρώτα η εορτή της αιωνιότητας σε στάση της δράσης του χρόνου, η δόξα της τελειότητας, το «τέλος» της ύπαρξης, - πρώτα η παιδιά του ά-χρηστου αγώνα για τον αυθό του όντος, και μετά και πίσω η παθιασμένη χρησιμότητα στην ανάγκη του χρόνου, ακόμη και η πολεμική χρεία της μάχης.

Ο Φειδιππίδης περιφρονήθηκε στην Σπάρτη.

Και δεν είναι καν ο γρηγορώτερος ταχυδρόμος της αρχαιότητας. Σπαρτιάτης ήταν ο ταχύτερος μνημονευόμενος, ο Άνυστις.

Έξω τα Φειδιππίδια λοιπόν από την Σπάρτη. Αλλότρια και εγχώρια.

Αλλά τι; Μόνο άρνηση; Θεός φυλάξει!

Και τα Λεωνίδεια, γιατί δεν γίνονται; Τα Αυθεντικά... (Όχι τα άλλα! Έλαος 'Απολλον! Θεός φυλάξει δις και τρις!...). Όπως γινόντουσαν. Οι κατ' εξοχήν και αποκλειστικότητα Σπαρτιατικοί αγώνες πνεύματος και σώματος.

«Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα» ...

Αλλά η αλλοτριώση είναι το μέγιστο κακό για κάθε ον. Και προσβολή στον Θεό. Δεν σου αρέσει αυτό που είσαι Νεοέλληνα, Σπαρτιάτη; Και θες να γίνεις Ευρωπαίος;

Γνώθι σαυτόν.

Στηρίξου στους τρεις πυλώνες της ταυτότητάς σου. Το αρχαιοελληνικό κλασσικό. Το ορθόδοξο βυζαντινό. Και την Δημοτική, Λαϊκή παράδοση.

Ει δ' άλλως θα είσαι πάντα λακές και επαίτης.

[Το νόημα της Μάχης του Μαραθώνα είναι βαρυσήμαντο και πολυδιάστατο. Περί αυτού έπεται συνέχεια.]

